

for Bevillingerne, og i hvilken der ikke burde ske Forandring fra Aar til Aar, ensidig af Ministeren; men at man tillige skulde have Tilhynsmændens Beretning om Skolerne, for derigennem at kontrollere og konstatere for standig Anvendelse af de 15,000 Kr., som Ministeriet saaledes efter Forudsætningerne den Gang havde faaet til Fordeling. Disse Garantier ere i de provisoriske Aar forsvundne. Være de loyalt blevne overholdte i den gamle Stil, vilde der vanskeligt, undertagen paa rent enkelte Punkter, have været nogen væsentlig Anledning til Misforstaaelse imellem de forskjellige Afstigninger af Partierne i Rigsdagen eller mellem de forskjellige Faktorer. At det er gaaet hulter til hulter under en provisorisk Regjering, det lader sig forstaa; her har man ingen saadan Garanti. Naar De nu tænkte Dem en Skole staaende paa Finantsloven til Bevilling efter de 3 faste Regler, saa tag f. Ex. en Skole til 300 Kr. fast. Sæt, at den har 40 Elever om Vinteren, det er 200 Kr. — 10 Kr. pr. Marsselev — tilfammen 500 Kr., saa have De Bestyreren og Medhjælperne til denne Skole og sæt $\frac{1}{4}$ af disse Lønninger til 8 à 900 Kr., saa have De 13 à 1,400 Kr. Men den samme mindre Skole kan Ministeren frit tildele indtil 3,000 Kr., altsaa det Dobbelte, og det til hvilkensomhelst Skole, han synes om, thi den Begrænsning, her staaer om særlige Samlinger eller belærende Landbrug er atter et Skjøn, saadanne almindelige Udtryk binde, og saa have De Systemet helt igjennem anvendt, at Regjeringsskolerne kunne faae de 3,000 Kr., og de Andre højst kunne faae dette efter de her foreskrevne Regler. De sige, at vi have holdt paa, at vi for Landbrugsskolernes Vedkommende kunne optage hvilke Skoler, vi vilde, paa Finantsloven, men dermed menes den første Anerkjendelse. De kunne optage dem paa Finantsloven, men de lade det staa, at Ministeren er bemyndiget til at sige: den Skole vil jeg ikke understøtte længer, altsaa naar en Skole ikke behager Regjeringen, kan den negte den enhver Understøttelse, og dem, De lade staa, kunne De lade nøies med at anvende de 3 faste Regler paa, uden at give dem hyderligere Tilskud, efter Ministeriets Behag. De give derved enhver af de paa-gjældende Ministre i den Grad, som de ville benytte deres Magt; Myndighed til at raade for Udbillingen af disse Skoler og for den væsentligste Del for Anvendelsen af de Beløb, som en organisatorisk Lov stiller her til Anvendelse. Det er, rent bevillingsmæssigt set, en Absurditet, De ville ikke saa let finde et lignende Forhold, at man i den Grad gaar sig selv forbi og tilfidesætter Bevillings-

retten, men det er ogsaa en Fare for Udbillingen af disse Anstalter, at de bemægtiges af et enkelt politisk Parti her i Landet. Efter vort Forslag kunne de komme til at gaa en rolig Udbilling imøde, uafhængig af Partierne. Vi stille blot Forslag om at forandre Ordene „til ny oprettede Skoler kan der desuden tilstaa et Tilskud“ til „ved Finantsloven bevilges“ for at betegne, at Folkething, Landsting og Regjering ere enige om dette hyderligere Tilskud. Det er et bestemt Forlangende, forekommer det mig, og en bestemt Indflydelse, man vil give Rigsdagen overfor dette Forhold. Her er ikke Tale om det ene Thing fremfor det andet, men om at enes om det, og saa gaar det sin rolige Gang, idet man negter Regjeringen den hyderligere Myndighed til at raade for Bevillingen. At den nuværende Kirke- og Undervisningsminister ikke vil outhvære dette saaledes, som det kunde ske, for at nævne et Exempel, naar en Mand, der har sin Skole om Vinteren, og kan faae efter Reglen 11—1,200 Kr., men paa Grundlag af Agitationen for Skolen og for sin Virksomhed i Agrikulturens Tjeneste tjener politisk Fanatisme, medens den efter en videre agitatorisk Virksomhed i Sommerens Løb hyderligere kan faae 1,800 Kr. paa denne Konto. Jeg vil ikke paastaa, at dette vil blive Regel for Anvendelsen, men derimod vil jeg paastaa, at Regjeringen faar Myndighed til at bære sig saaledes ad. Man giver det Hele fra sig ved denne organisatoriske Lov, og man kan ikke tage det tilbage igjen. Dette gjøres hyderligere mærkvarmt derved, at Ordføreren med sit Flertal bestemt holder paa Skoleradene som uddelende. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa Forslag under Nr. 7, men blot sige, at ved det nævnte Forhold kunne de ogsaa — hvad forøvrigt Praxis har viist — i høi Grad fremme Besøget paa de af Regjeringspartiet eller det reaktionære Parti yndede Skoler. Dette bliver altsaa til hyderligere Støtte for disse, medens det svækker Interessen for de andre. Om Indsættelsen af denne Fordelingsautoritet paa Indenrigsministerens Budget skal jeg blot bemærke, at jeg finder den lidet formaalsstjenlig. Der findes i Loven af 8de Marts 1856 visse Tilhold for en saadan Bestemmelse paa Kultusministerens Budget, derimod har Indenrigsministeren intet saadant, altsaa giver Rigsdagen ham fri Myndighed ved Tiltaelsen af de hyderligere Tilskud og overfor Reglerne for Landbrugsskoler. Det Samme foreslaa vi med Henhyn til Folkehøjskoleparagrafen. Denne Paragraf har iøvrigt, selv hvis dette vedtoges, særdeles mange Mangler og der-